Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych – geografia turystyczna

Sprawdzenie poziomu wiadomości i umiejętności absolwenta szkoły podstawowej

Na początku cyklu kształcenia w zakresie geografii turystycznej w technikum wskazane jest przeprowadzenie sprawdzianu pozwalającego ocenić poziom wiadomości i umiejętności absolwenta szkoły podstawowej, uwzględniając podstawę programową dla szkoły podstawowej z przedmiotu geografia.

Cele edukacyjne

1. Budzenie zainteresowania szeroko rozumianą przestrzenią geograficzną (własnym regionem, terytorium Polski, Europy, świata) oraz przygotowanie do swobodnego poruszania się w niej.

2. Kształtowanie w uczniach:

a) poszanowania innych narodów, systemów wartości i sposobów życia,

b) poczucia odpowiedzialności za swoje środowisko życia (geograficzne i społeczne), gotowości uczestniczenia w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności.

3. Uświadomienie wartości, jaką jest własny region i kraj oraz ich dziedzictwo kulturowe.

4. Przyswojenie informacji podstawowych umożliwiających realizację celów wymienionych w ust.1 – 3.

Zadania szkoły

Tworzenie uczniom sprzyjających warunków do:

1. korzystania z możliwie różnorodnych źródeł wiedzy geograficznej, w tym z własnych obserwacji terenowych, ze szczególnym uwzględnieniem swojej gminy (powiatu),

2. uczenia się czynnego, kształtującego dociekliwość, refleksyjność, zdrowy krytycyzm, chęć działania,

3. kształtowania postawy szacunku dla przyrody.

Treści nauczania

1. Ziemia jako część wszechświata.

2. Ziemia jako środowisko życia, jej historia i obraz współczesny.
3. Interakcja ziemia – człowiek.
4. Gospodarowanie zasobami naturalnymi ziemi.
5. Współczesne przemiany gospodarcze, społeczne i polityczne na kontynentach i w wybranych państwach.
6. Źródła konfliktów i próby ich rozwiązywania (na wybranych przykładach).
7. Potencjał naturalny, ludnościowy, gospodarczy i kulturowy Polski.
8. Polska na tle Europy i świata.
9. Problemy integracyjne na świecie, w Europie i w Polsce.
10. Przykłady ochrony krajobrazu na świecie i w Polsce.

Osiągnięcia

1. Całościowe widzenie regionów i miejsc (Polski i świata).
2. Lokalizowanie miejsc na powierzchni ziemi i orientowanie się w ich wzajemnym położeniu za pomocą map.
3. Gromadzenie, interpretowanie i prezentowanie wiedzy geograficznej.
4. Ocenianie w kategoriach geograficznych działalności gospodarczej, społecznej i politycznej oraz działań własnych.
5. Przewidywanie zmian w przyrodzie i w działaniach ludzi na podstawie uzyskanych informacji.
6. Korzystanie z możliwie różnych źródeł informacji.
7. Stosowanie wiedzy geograficznej w życiu.

W procesie dydaktycznym niezmiernie ważne jest stosowanie metod aktywizujących, co skutkuje zróżnicowaniem form organizacyjnych pracy ucznia i jego roli – od indywidualnej aktywności do pracy jako członka zespołu. Nauczyciel powinien właściwie dobierać metody nauczania do celów lekcji i tym samym prawidłowo kierować i inicjować ucznia do realizacji działań. Wskazane jest, aby nauczyciel geografii turystycznej wśród metod szczególnie uwzględniał wykład informacyjny, dyskusję, prezentację, przykłady z objaśnieniami, metody projektów, burzę mózgów, inscenizację, studium przypadków, metaplan, film dydaktyczny, wycieczki. Należy odwoływać się do wiedzy uczniów na temat walorów turystycznych, np. obiektów architektury, imprez kulturalnych czy elementów środowiska przyrodniczego i ochrony krajobrazu w Polsce. Wskazane

jest organizowanie wycieczek, które np. jako terenowe zajęcia tematyczne stanowią znakomitą formę organizacyjną pracy z uczniami. Istotne jest umiejętne pokierowanie pracą ucznia podczas realizacji zadań z geografii turystycznej przy wykorzystaniu zarówno umiejętności przyswajania wiedzy teoretycznej z literatury przedmiotu, z czasopism branżowych, z zasobów Internetu, w czasie podróży oraz aktualizowania tej wiedzy i umiejętności zdobytych podczas praktyki zawodowej. Szczególną rolę odgrywa praca z mapą, co pozwala kształtować umiejętność korzystania z tego źródła wiedzy w różnych sytuacjach, np. przy programowaniu imprez turystycznych. Realizując program, należy zwracać uwagę na zagadnienia dotyczące wpływu turystyki na środowisko, formy ochrony walorów naturalnych i antropogenicznych, na przestrzeganie przepisów obowiązujących uczestników ruchu turystycznego podczas pobytu na obszarach prawnie chronionych, jak i na kształtowanie poczucia odpowiedzialności za podejmowane decyzje. Zajęcia dydaktyczne należy prowadzić w pracowni geograficznej, której standardowe wyposażenie zamieszczono na stronie internetowej Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (www.koweziu.edu.pl). Wartość pracy nauczyciela zależy od zrozumienia celów kształcenia i umiejętności ich realizacji. Cele, na które ukierunkowane jest kształcenie w zakresie danego przedmiotu, to zmiany właściwości, jakie nauczyciel chce w uczniach uformować, tj. opanowanie wiadomości i umiejętności, określonych postaw i działań. Takim wynikom ucznia powinny być podporządkowane strategie, metody, formy pracy z uczniami i organizacja pracy nauczyciela.

Prowadzący zajęcia:

− stosuje efektywne aktywizujące metody kształcenia;
− umożliwia uczniom uczenie się przez działanie, jednocześnie w nim uczestnicząc;
− właściwie organizuje stanowiska pracy uczniów;
− kształtuje pozytywne relacje z uczniami;
− pogłębia własne kompetencje, rozwija umiejętności;
− dba o własny warsztat pracy.

W warsztacie pracy nauczyciela niezbędne są:

− pakiet edukacyjny, na który składa się podręcznik dla ucznia i poradnik dla nauczyciela;
− atlas, mapy geograficzne, krajoznawcze, plany miast;
− literatura przedmiotu rozszerzająca i uzupełniająca omawiane zagadnienia;
− wykaz adresów stron w Internecie dotyczących nauczanych treści;
− prasa branżowa;

− opisy przypadków, np. z artykułów prasowych;

− zestaw narzędzi służących do sprawdzenia i oceny osiągnięć uczniów, np. testy.

Cele i treści kształcenia	Osiągnięcia uczniów Uczeń powinien umieć:
1. Podstawowe zagadnienia z geografii turystycznej: podstawowe pojęcia z geografii turystycznej; kartograficzne źródła informacji geograficznej i turystycznej; rodzaje map, mapy turystyczne i panoramy regionów górskich; zasady posługiwania się mapami i planami; orientacja mapy w terenie. 2. Walory turystyczne środowiska przyrodniczego Polski: regiony fizyczno-geograficzne Polski, cechy klimatu Polski; typy pogody; formy ukształtowania powierzchni kraju i ich walory turystyczne; walory specjalistyczne obszarów o zróżnicowanej rzeźbie terenu; formy krasu powierzchniowego i podziemnego; wykorzystanie rzek i akwenów wodnych w turystyce; osobliwości fauny i flory oraz kompleksów leśnych w Polsce; uzdrowiska polskie. 3. Antropogeniczne walory turystyczne Polski: style w architekturze; zabytki architektury i budownictwa, muzea i obiekty unikatowe; ośrodki twórczości ludowej; miejsca kultu religijnego; zabytki działalności gospodarczej i techniki; miejsca i muzea martyrologii; imprezy kulturalne; ośrodki turystyczne. 4. Regiony turystyczne Polski; regiony turystyczne i etnograficzne; urządzenia turystyczne i paraturystyczne; zagospodarowania turystyczne uzdrowisk; tematyczne szlaki turystyczne.	1. Wyjaśnić podstawowe pojęcia z zakresu geografii turystycznej. 2. Rozróżnić źródła kartograficzne. 3. Odczytać znaki kartograficzne na mapie. 4. Scharakteryzować atrakcyjność turystyczną regionu na podstawie źródeł kartograficznych. 5. Posługiwać się różnymi rodzajami map. 6. Skorzystać z literatury, informatorów i czasopism tematycznych podczas programowania imprez turystycznych. 7. Scharakteryzować regiony geograficzne Polski. 8. Dokonać klasyfikacji walorów turystycznych. 9. Określić zależność między walorami przyrodniczymi a różnymi formami turystyki. 10. Określić rodzaje walorów kulturowych. 11. Rozróżnić style w architekturze i sztuce. 12. Scharakteryzować atrakcyjne obiekty architektury i budownictwa w Polsce. 13. Scharakteryzować regiony turystyczne Polski pod kątem naturalnych i antropogenicznych walorów turystycznych. 14. Określić regiony etnograficzne w Polsce oraz zwyczaje i tradycje ich mieszkańców.

5. Turystyka a ochrona środowiska: polityka państwa i uregulowania prawne dotyczące ochrony środowiska; obszary ekologicznego zagrożenia w Polsce; organizacje ochrony przyrody; formy wyróżnienia i ochrony walorów turystycznych. 6. Regiony turystyczne Europy: państwa europejskie; uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe rozwoju turystyki w Europie; regiony i miasta – centra turystyczne. 7. Regiony turystyczne świata: uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-kulturowe rozwoju turystyki na świecie; regiony i ośrodki turystyczne Azji, Afryki, kontynentów amerykańskich, Australii i Oceanii.	15. Udzielić informacji o walorach przyrodniczych i kulturowych regionów Polski. 16. Udzielić informacji na temat polskich uzdrowisk. 17. Dokonać analizy zagospodarowania turystycznego kraju. 18. Scharakteryzować szlaki turystyczne reprezentatywne dla dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego bogactwa Polski. 19. Sklasyfikować formy ochrony przyrody. 20. Określić wpływ turystyki na środowisko przyrodnicze. 21. Zorganizować różne formy ruchu turystycznego z uwzględnieniem przepisów ochrony środowiska. 22. Scharakteryzować polskie obiekty o szczególnych walorach turystycznych wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO oraz na Listę Rezerwatów Biosfery. 23. Określić walory turystyczne polskich parków narodowych oraz innych form ochrony przyrody. 24. Dokonać analizy walorów turystycznych centrów i regionów Europy. 25. Scharakteryzować najbardziej atrakcyjne obiekty architektury i budownictwa w Europie. 26. Scharakteryzować walory przyrodnicze i antropogeniczne Azji, Afryki, Ameryki Północnej i Południowej oraz Australii i Oceanii. 27. Scharakteryzować szczególne walory turystyczne parków narodowych na świecie.

	28. Wykorzystać wiedzę na temat walorów przyrodniczych i kulturowych Polski i świata do programowania imprez turystycznych. 29. Dokonać analizy atrakcyjności tras turystycznych.

Przykładowy rozkład materiału nauczania

KWALIFIKACJE WYODRĘBNIONE W ZAWODZIE

HGT.07. Przygotowanie imprez i usług turystycznych

HGT.08. Obsługa klienta oraz rozliczanie imprez i usług turystycznych

Ramowy plan nauczania w zawodzie technik organizacji turystyki (zgodnie z programem 433104) dla technikum w pięcioletnim okresie nauczania.

W szkolnych planach nauczania proponuje się na przykład realizację zajęć

z geografii turystycznej w cyklu kształcenia:

• w technikum – 1, 2, 0,5 godzin – odpowiednio w klasach I – III. (praktyka zawodowa w 2 i 4 roku nauki po 4 tygodnie).

Propozycja rozliczenia godzin (treści podręcznika Geografia turystyczna część 1)

• Te c h n i k u m:

kl. I: 38 tygodni nauki

1 godzina tygodniowo × 38 tygodnie nauki = 38 godzin

kl. II: 38 tygodni nauki – 4 tygodnie praktyki zawodowej = 34 tygodnie nauki

2 godziny tygodniowo × 34 tygodnie nauki = 68 godzin

kl. III: 38 tygodni nauki – 1 godzina tylko w pierwszym półroczu = 17 tygodni nauki

1 godzina tygodniowo x 17 tygodni = 17 godzin.

Razem w klasie I, II i III –

123 godziny.

Propozycja rozkładu materiału nauczania w pięcioletnim technikum

(do podręcznika B. Steblik, L. Rzepka „Geografia turystyczna część 1”)

Rozkład materiału nauczania	Liczba godzin w pięcioletnim technikum
Geografia turystyczna cz. 1	123
Rozdz. 1. Zagadnienia dotyczące geografii turystycznej	18
1.1. Podstawowe pojęcia z zakresu geografii turystycznej	7
1. Przedmiot i zakres badań geografii turystycznej	1
2. Walory turystyczne – podział i klasyfikacja	1
3. Zagospodarowanie turystyczne	1
4. Pojemność i chłonność turystyczna	1
5. Turystyczne jednostki przestrzenne	1
6. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 1.1.)	1
7. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz.1.1.)	1
1.2. Kartograficzne źródła wiedzy geograficznej i turystycznej	11
8. Źródła informacji geograficznej i turystycznej	1
9. Siatka geograficzna i kartograficzna podstawą orientacji na ziemi	1
10 Współrzędne geograficzne – ćwiczenia	1
11. Elementy, cechy i rodzaje map	1
12. Metody przedstawiania zjawisk na mapie	1
13. Skala mapy – ćwiczenia	1
14. Profil hipsometryczny terenu i spadek rzeki	1
15. Analiza przebiegu szlaku turystycznego – ćwiczenia	1

16. Orientacja mapy w terenie	1
17. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 1.2.)	1
18. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 1.2.)	1
Rozdz. 2. Walory turystyczne środowiska przyrodniczego Polski	22
2.1. Ogólna charakterystyka środowiska przyrodniczego	3
19. Położenie geograficzne Polski z punktu widzenia ruchu turystycznego	1
20. Walory przyrodnicze Polski na podstawie analizy map tematycznych	1
21. Regiony fizyczno-geograficzne Polski	1
2.2. Cechy klimatu Polski	2
22. Cechy klimatu Polski	1
23. Analiza mapy synoptycznej.	1
2.3. Formy ukształtowania powierzchni kraju i ich walory turystyczne	2
24. Formy ukształtowania powierzchni kraju	1
25. Zjawiska krasowe w Polsce	1
2.4. Walory specjalistyczne obszarów o zróżnicowanej rzeźbie terenu	3
26. Walory specjalistyczne obszarów o zróżnicowanej rzeźbie terenu	1
27. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 2.1.– 2.4.)	1
28. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 2.1.– 2.4.)	1
2.5. Wykorzystanie rzek i innych akwenów wodnych w turystyce	3
29. Sieć hydrograficzna Polski	1
30. Walory turystyczne Morza Bałtyckiego	1
31. Wykorzystanie obiektów wodnych w turystyce	1
2.6. Osobliwości flory i fauny oraz kompleksów leśnych w Polsce	2
32. Osobliwości flory i fauny oraz kompleksów leśnych w Polsce	1
33. Parki narodowe w Polsce	1

2.7. Polskie uzdrowiska	1
34. Polskie uzdrowiska	1
2.8. Założenia ogrodowe i parkowe	1
35. Założenia ogrodowe i parkowe	1
2.9. Ogrody botaniczne i zoologiczne	1
36. Ogrody botaniczne i zoologiczne	1
2.10. Punkty widokowe	1
37. Punkty widokowe jako przykład walorów przyrodniczych	1
2.11. Muzea przyrodnicze, geologiczne i geograficzne	3
38. Muzea przyrodnicze, geologiczne i geograficzne	1
39. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 2.5.– 2.11.)	1
40. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 2.5.– 2.11.)	1
Rozdz. 3. Antropogeniczne walory turystyczne Polski	24
3.1. Style w architekturze i sztuce	2
41.–42. Style w architekturze i sztuce	2
3.2. Zabytki architektury i budownictwa	4
43.–44. Zabytki architektury i budownictwa	2
45.–46. Zamki, pałace, dwory jako przykład walorów turystycznych	2
3.3. Muzea i obiekty unikatowe	3
47. Muzea i obiekty unikatowe. Muzea rejestrowane.	1
48. Muzea biograficzne i izby pamięci.	1
49. Atrakcje turystyczne o charakterze archeologicznym.	1
3.4. Muzea etnograficzne, skanseny oraz ośrodki twórczości ludowej	5
50. Regiony etnograficzne Polski.	1
51. Grupy etnograficzne Polski.	1

52. Obiekty etnograficzne, skanseny oraz ośrodki twórczości ludowej	1
53. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 3.1.– 3.4.)	1
54. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 3.1.– 3.4.)	1
3.5. Miejsca kultu religijnego	1
55. Obiekty i miejsca kultu religijnego	1
3.6. Zabytki działalności gospodarczej i techniki	2
56.–57. Zabytki działalności gospodarczej i techniki	2
3.7. Miejsca i muzea martyrologii oraz pamięci narodowej na ziemiach polskich	1
58. Miejsca i muzea martyrologii oraz pamięci narodowej na ziemiach polskich.	1
3.8. Cykliczne imprezy kulturalne w Polsce	1
59. Cykliczne imprezy kulturalne w Polsce	1
3.9. Turystyczne ośrodki Polski	6
60.–62. Turystyczne ośrodki Polski	3
63. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 3.5.– 3.9.)	1
64. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 3.5.– 3.9.)	1
65.Podział Polski na regiony turystyczne.	1
Rozdz. 4. Regiony turystyczne Polski	98
4.1. Region zachodniopomorski	2
66. Szczecin i wybrzeże zachodnie.	1
67. Walory wypoczynkowe wybrzeża środkowego.	1
4.2. Region pomorski	5
68.–69. Region pomorski. Trójmiasto i okolice.	2
70. Ciekawe miejsce wschodniej części regionu pomorskiego.	1
71. Pojezierze Kaszubskie – oferta dla turystów.	1
72. Pojezierze Drawskie.	1

4.3. Region kujawsko-pomorski	3
73. Kujawy – propozycje turystyczne.	1
74. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 4.1.– 4.3.)	1
75. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 4.1.– 4.3.)	1
4.4. Region wielkopolski	3
76.–77. Walory turystyczne Poznania i okolic.	2
78. Pojezierze Wielkopolskie – warunki uprawiania turystyki.	1
4.5. Region lubuski	3
79. Ziemia lubuska.	1
80. Obszary chronione w regionie lubuskim.	1
81. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 4.4. - 4.5.)	1
4.6. Region dolnośląski	11
82.–83. Wrocław i okolice.	2
84. Zamki i inne perły architektury Dolnego Śląska.	1
85.–86. Sudety.	2
87. Kotlina Jeleniogórska.	1
88. Kotlina Kłodzka.	1
89. Chroniona przyroda Dolnego Śląska.	1
90. Podziemne trasy Dolnego Śląska.	1
91. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 4.6.)	1
92. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 4.6.)	1
4.7. Region opolski	1
93. Walory turystyczne regionu opolskiego.	1
4.8. Region śląski	4
94. Region śląski – co proponuje odwiedzającym?	1

95. Walory poprzemysłowe Górnego Śląska.	1
96. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 4.7.– 4.8.)	1
97. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 4.7.– 4.8.)	1
4.9. Region warmińsko-mazurski	3
98. Pojezierze Mazurskie i jego walory turystyczne.	1
99. Walory turystyczne Suwalszczyzny.	1
100. Walory wypoczynkowe regionu warmińsko-mazurskiego.	1
4.10. Region podlaski	4
101. Walory turystyczne Podlasia.	1
102. Ochrona przyrody na Podlasiu.	1
103. Powtórzenie wiadomości (Rozdz.4.9.–4.10.)	1
104. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz.4.9.–4.10.)	1
4.11. Region mazowiecki	3
105.–106. Warszawa i okolice.	2
107. Atrakcyjne miejscowości Mazowsza.	1
4.12. Region łódzki	4
108.–109. Walory turystyczne Łodzi i okolic.	2
110. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 4.11.– 4.12.)	1
111. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 4.11.– 4.12.)	1
4.13. Region świętokrzyski	3
112. Góry Świętokrzyskie.	1
113. Ziemia kielecka.	1
114. Ziemia sandomierska.	1
4.14. Region lubelski	4
115. Walory Lublina. Zabytki renesansowe ziemi lubelskiej.	1

116. Parki narodowe okolic Lublina.	1
117. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 4.13.– 4.14.)	1
118. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 4.13.– 4.14.)	1
4.15. Region małopolski	9
119. Wyżyna Krakowsko-Częstochowska.	1
120.–121. Kraków – dziedzictwo kulturowe.	2
122. Małopolskie obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO.	1
123.–124. Beskid Śląski i Żywiecki.	2
125. Podhale.	1
126.–127. Tatry – turystyka górska.	2
4.16. Region podkarpacki	8
128.–129. Podkarpacie i ziemia rzeszowska.	2
130.–131. Bieszczady.	2
132. Drewniana architektura Podkarpacia.	1
133. Parki narodowe Podkarpacia i Karpat.	1
134. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 4.15.–4.16.)	1
135. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 4.15.–4.16.)	1
4.17. Miasta – ośrodki turystyczne Polski	2
136.–137. Turystyczne ośrodki Polski.	2
4.18. Regiony etnograficzne Polski	5
138. Regiony etnograficzne Polski.	1
139.–140. Muzea etnograficzne, skanseny oraz ośrodki twórczości ludowej.	2
141. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 4.17.– 4.18.)	1
142. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 4.17.– 4.18.	1
4.19. Urządzenia turystyczne i paraturystyczne	3

143. Baza podstawowa.	1
144.–145. Baza towarzysząca oraz inne urządzenia i instytucje.	2
4.20. Rozmieszczenie infrastruktury turystycznej w Polsce	2
146.–147. Rozmieszczenie infrastruktury turystycznej w Polsce.	2
4.21. Zagospodarowanie turystyczne polskich uzdrowisk	5
148. Działalność uzdrowiskowa w Polsce.	1
149. -150. Charakterystyka wybranych polskich uzdrowisk.	2
151. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 4.19.– 4.21.)	1
152. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 4.19.– 4.21.)	1
4.22. Szlaki turystyczne Polski	10
153. Szlak Piastowski.	1
154. Szlak Orlich Gniazd.	1
155. Szlak Cystersów.	1
156. Szlak Zamków Krzyżackich.	1
157. Szlak Papieski.	1
158. Szlak Tatarski na Podlasiu.	1
159. Szlak Wielkich Jezior.	1
160. Inne szlaki turystyczne w Polsce.	1
161. Powtórzenie wiadomości (Rozdz. 4.22.)	1
162. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz. 4.22.)	1
Rozdz. 5. Turystyka a ochrona środowiska	8
5.1.Regulacje prawne dotyczące ochrony środowiska	1
163. Regulacje prawne dotyczące ochrony środowiska.	1
5.2. Formy ochrony przyrody a ruch turystyczny	1
164. Formy ochrony przyrody a ruch turystyczny.	1

5.3. Zagrożenia i degradacja walorów środowiska w Polsce	1
165. Zagrożenia i degradacja walorów środowiska w Polsce.	1
5.4. Formy wyróżnienia i ochrony walorów turystycznych	5
166. Lista Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO.	1
167. Lista Pomników Historii.	1
168. Światowa Lista Rezerwatów Biosfery, Ramsar, Dyplom Europy, Natura 2000.	1
169. Powtórzenie wiadomości (Rozdz.5.)	1
170. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności (Rozdz.5.)	1

Propozycja nauczycielskiego planu wynikowego do przedmiotu
geografia turystyczna oraz podręcznika B. Steblik, L. Rzepka „Geografia turystyczna część 1”

Temat lekcji	**Wymagania**	
	Podstawowe: **Uczeń:**	**Ponadpodstawowe** **Uczeń:**
Rozdział 1. Zagadnienia dotyczące geografii turystycznej		
1.1. Podstawowe pojęcia z zakresu geografii turystycznej		
Przedmiot i zakres badań geografii turystycznej	- definiuje terminy geografia i geografia turystyczna – dokonuje podziału nauk geograficznych – wymienia cechy turystyki – interpretuje skrót UN WTO – określa zakres badań nauk geograficzno- -turystycznych – rozróżnia kryteria klasyfikacji form	– wyjaśnia pochodzenie terminu geografia – wskazuje przyczyny występowania w literaturze geograficznej i turystycznej bogactwa terminologii: geografia turystyczna, geografia turystyki, geografia turyzmu itp. – porównuje funkcje geografii i geografii

	turystyki – dostrzega znaczenie stosowania wiedzy geograficznej w praktyce	turystycznej – analizuje podział geografii turystycznej – klasyfikuje wybrane formy turystyki wg określonych kryteriów
Walory turystyczne – podział i klasyfikacja	– definiuje zasoby i walory turystyczne – określa znaczenia walorów turystycznych w rozwoju turystyki – rozpoznaje i klasyfikuje walory turystyczne	– rozróżnia kryteria klasyfikacji walorów turystycznych – dokonuje podziału walorów w oparciu o wybrane kryteria – wskazuje przykłady walorów turystycznych w swoim najbliższym otoczeniu
Zagospodarowanie turystyczne	– definiuje termin infrastruktura turystyczna – wymienia przykłady infrastruktury turystycznej – identyfikuje pojęcie dostępność komunikacyjna – wymienia czynniki wpływające na atrakcyjność turystyczną	– dokonuje podziału infrastruktury turystycznej – klasyfikuje wybrane elementy infrastruktury turystycznej – analizuje region zamieszkania pod względem atrakcyjności turystycznej
Pojemność i chłonność turystyczna	– poprawnie posługuje się terminami pojemność turystyczna i chłonność turystyczna – wymienia cechy charakterystyczne pojemności i chłonności turystycznej – rozróżnia wpływ chłonności i pojemności turystycznej na środowisko przyrodnicze oraz komfort wypoczynku turystów	– wyjaśnia znaczenie pojemności i chłonności turystycznej w aspekcie ruchu turystycznego – formułuje zależność między dynamiką rozwoju turystyki a pojemnością i chłonnością turystyczną

Turystyczne jednostki przestrzenne	– wymienia główne cechy ośrodka, miejscowości i regionu turystycznego – rozróżnia turystyczne jednostki przestrzenne – określa znaczenie jednostek przestrzennych w rozwoju zjawisk turystycznych	– wskazuje rodzaje i konkretne przykłady turystycznych jednostek przestrzennych – rysuje schemat regionu turystycznego
1.2. Kartograficzne źródła wiedzy geograficznej i turystycznej		
Źródła informacji geograficznej i turystycznej	– wymienia źródła informacji geograficznej i turystycznej – wyjaśnia pojęcie kartografia – określa rolę Systemu Informacji Geograficznej we współczesnych metodach gromadzenia i przedstawiania danych geograficznych i turystycznych	– wskazuje znaczenie źródeł wiedzy geograficznej i turystycznej w turystyce – rozróżnia podstawowe źródła wiedzy geograficznej i turystycznej – mapę, plan i szkic – rysuje szkic najbliższej okolicy/obiektu – przedstawia treści turystyczne na planie miasta
Siatka geograficzna i kartograficzna podstawą orientacji na ziemi	– definiuje pojęcia długość geograficzna i szerokość geograficzna – rozróżnia siatkę geograficzną i kartograficzną – identyfikuje południki i równoleżniki na globusie oraz mapie	– wymienia funkcje i zadania GPS – rozpoznaje wybrane odwzorowania kartograficzne – rozumie zasady wyznaczania położenia punktów na powierzchni Ziemi
Współrzędne geograficzne – ćwiczenia	– określa lokalizację punktu na podstawie współrzędnych geograficznych	– oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową obszaru – wyznacza współrzędne geograficzne obiektu geograficznego
Elementy, cechy i rodzaje map	– definiuje pojęcie mapa – wymienia podstawowe cechy mapy – rozpoznaje elementy mapy	– wyróżnia kryteria klasyfikacji map – klasyfikuje mapy wg wybranych kryteriów – wyjaśnia pojęcie generalizacja mapy

	– określa skalę mapy – wyszczególnia rodzaje skali	– wymienia przykłady wydawnictw kartograficznych w Polsce i na świecie
Metody przedstawiania zjawisk na mapie	– wymienia rodzaje metod prezentacji zjawisk na mapie – rozróżnia znaki kartograficzne stosowane na mapach – charakteryzuje metody ilościowe i jakościowe	– rozróżnia metody ilościowe i jakościowe – podaje przykłady map wykonanych za pomocą różnych metod kartograficznych – analizuje cechy zjawiska na podstawie mapy tematycznej
Skala mapy – ćwiczenia	– rozróżnia postacie skali – dokonuje obliczenia odległości rzeczywistej na podstawie pomiarów na mapie – oblicza skalę mapy na podstawie danych odległości rzeczywistej i na mapie	– sporządza pomiar powierzchni obszaru – wskazuje na zależność treści mapy od jej skali
Profil hipsometryczny terenu i spadek rzeki	– odczytuje z profilu dane dotyczące ukształtowania pionowego terenu – określa znaczenia profilu hipsometrycznego jako źródła informacji geograficznej i turystycznej – uzasadnia możliwość stosowania profilu jako uzupełnienia treści mapy	– wyjaśnia zasady konstrukcji profilu hipsometrycznego terenu – dobiera do profilu skalę pionową i poziomą – rysuje profil wybranego obszaru wzdłuż wskazanej linii – potrafi obliczyć spadek rzeki
Analiza przebiegu szlaku turystycznego – ćwiczenia	– oblicza długość szlaku turystycznego – rozróżnia wysokość bezwzględną i względną – interpretuje różnice wysokości na planowanej trasie	– dokonuje pomiaru nachylenia terenu – rozpoznaje wklęsłe i wypukłe formy terenu – analizuje elementy środowiska geograficznego
Orientacja mapy w terenie	– rozróżnia kierunki świata	– charakteryzuje ukształtowanie terenu

	– określa orientacyjną odległość między wybranymi obiektami – odczytuje i interpretuje znaki kartograficzne – identyfikuje walory i elementy zagospodarowania turystycznego na mapie	– analizuje elementy środowiska geograficznego z punktu widzenia ruchu turystycznego – planuje, kontroluje i przewiduje kierunek marszu – dokonuje pomiaru azymut
Rozdział 2. Walory turystyczne środowiska przyrodniczego Polski		
2.1. Ogólna charakterystyka środowiska przyrodniczego		
Położenie geograficzne Polski z punktu widzenia ruchu turystycznego	– formułuje, korzystając z mapy, prawidłowości dotyczące położenia geograficznego Polski – rozróżnia konsekwencje przyrodnicze, społeczne, gospodarcze i polityczne wynikające z położenia Polski – dokonuje podziału administracyjnego Polski	– wymienia czynniki mające znaczenie w rozwoju turystyki na terenie Polski – uzasadnia relacje przyrodnicze, społeczne, gospodarcze i polityczne wynikające z położenia Polski
Walory przyrodnicze Polski na podstawie analizy map tematycznych	– wymienia główne czynniki warunkujące rozwój turystyki – rozróżnia turystyczne walory przyrodnicze i pozaprzyrodnicze – identyfikuje cechy środowiska przyrod-niczego Polski wpływające na atrakcyjność turystyczną	– proponuje działania zmierzające do racjonalnego wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego wybranych regionów Polski
Regiony fizyczno-geograficzne Polski	– wymienia czynniki decydujące o po-dziale na regiony geograficzne – podaj przykłady regionów wg regionalizacji polski autorstwa J. Kondrackiego	– rozpoznaje na konturowej mapie fizycznej Polski wybrane regiony – charakteryzuje przykładowe regiony fizycznogeograficzne Polski

2.2. Cechy klimatu Polsk		
Cechy klimatu Polski	– zna masy powietrza i fronty atmosferyczne mające wpływ na pogodę w Polsce – wymienia elementy klimatu Polski i ich cechy – określa przyczyny dynamiki mas powierza kształtujących klimat Polski – posługuje się poprawnie pojęciami bioklimat, bodźcowość klimatu	– wyjaśnia wpływ czynników geograficznych na zmienność pogody w Polsce – analizuje cechy klimatu Polski pod kątem możliwości rozwoju ruchu turystycznego – porównuje cechy klimatu Polski sprzyjające i ograniczające ruch turystyczny – rozpoznaje regiony Polski po opisie ich warunków bioklimatycznych
Analiza mapy synoptycznej	– rozróżnia masy powietrza i fronty atmosferyczne na mapie synoptycznej – prognozuje warunki meteorologiczne na podstawie mapy synoptycznej	– analizuje wpływ pogody na zjawisko ruchu turystycznego – oblicza amplitudę temperatury i średnią temperaturę dla wybranego obszaru/miejsca
2.3. Formy ukształtowania powierzchni kraju i ich walory turystyczne		
Formy ukształtowania powierzchni kraju	– charakteryzuje budowę geologiczną Polski – sporządza zestawienie czynników zewnętrznych i wewnętrznych wpływających na ukształtowanie powierzchni Polski – wyjaśnia związek między budową geologiczną a rzeźbą powierzchni kraju – określa cechy rzeźby staroglacjalnej i młodoglacjalnej	– wskazuje rolę czynników geomorfologicznych w kształtowaniu przyrodniczych walorów turystycznych – charakteryzuje procesy rzeźbotwórcze kształtujące rzeźbę młodych gór, kotlin podkarpackich, starych gór i wyżyn, nizin środkowopolskich, północnopolskich i nad-morskich – wyszukuje przykłady form i procesów geomorfologicznych stanowiących walory turystyczne w najbliższej okolicy

Zjawiska krasowe w Polsce	– wyjaśnia mechanizm powstawania zjawisk krasowych – wymienia formy krasu podziemnego i powierzchniowego	– klasyfikuje podane formy krasowe: powierzchniowe i podziemne – wskazuje przykłady obszarów o rzeźbie krasowej na kuli ziemskiej
2.4. Walory specjalistyczne obszarów o zróżnicowanej rzeźbie terenu		
Walory specjalistyczne obszarów o zróżnicowanej rzeźbie terenu	- identyfikuje formy rzeźby terenu Polski z regionalizacją fizycznogeograficzną autorstwa J. Kondrackiego – rozpoznaje obszary o wybitnych walorach turystycznych wynikających ze specyficznej rzeźby terenu	– analizuje ukształtowanie terenu Polski pod względem zróżnicowania form turystyki – określa i lokalizuje na mapie obszary krasowe w Polsce – wymienia atrakcje turystyczne o charakterze skalnym – wskazuje walory specjalistyczne regionu, w którym mieszka
2.5. Wykorzystanie rzek i innych akwenów wodnych w turystyce		
Sieć hydrograficzna Polski	– wyjaśnia pojęcia: zlewisko, dorzecze, rzeka główna, dopływ, ustrój rzeczny – wymienia i wskazuje na mapie główne dorzecza i zlewiska – rozpoznaje na mapie lewe i prawe do-pływy Wisły i Odry – wskazuje na mapie dominujące typy jezior i wyjaśnia ich genezę	– charakteryzuje sieć rzeczną Polski, wyjaśnia przyczyny asymetryczności największych dorzeczy – klasyfikuje rzeki i jeziora pod względem roli, jaką odgrywają w turystyce (największe, najdłuższa itp.) – określa znaczenie wód podziemnych i bagien w rozwoju ruchu turystycznego – analizuje związek sieci hydrograficznej Polski z rozwojem turystyki

Walory turystyczne Morza Bałtyckiego	– wymienia i wskazuje na mapie państwa leżące nad Morzem Bałtyckim – charakteryzuje Morze Bałtyckie pod względem jego wielkości, ukształtowania dna, temperatury, zasolenia i bogactwa świata organicznego	– wyróżnia przyczyny i konsekwencje zanieczyszczeń wód morza bezpośrednio związane z turystyką – proponuje działania zmierzające do obniżania poziomu zanieczyszczeń wód Bałtyku
Wykorzystanie obiektów wodnych w turystyce	– charakteryzuje cechy środowiska wodnego przyczyniające się do rozwoju ruchu turystycznego – wymienia i wskazuje na mapie atrakcje turystyczne o charakterze wodnym: przełomy, wąwozy, doliny, wodospady, źródła, wywierzyska – wyszczególnia obiekty wodne o charakterze unikatowym	– określa przebieg wybranych polskich szlaków wodnych (kajakowych i żeglarskich) – wskazuje główne rejony Polski bogate w walory wędkarskie – wskazuje przykłady walorów wodnych w swoim regionie
2.6. Osobliwości flory i fauny oraz kompleksów leśnych w Polsce		
Osobliwości flory i fauny oraz kompleksów leśnych w Polsce	– definiuje pojęcia: zbiorowiska roślinne, relikt, endemit – wyróżnia czynniki, które przyczyniły się do wykształcenia szaty roślinnej oraz składu gatunkowego zwierząt Polski – charakteryzuje dominujące dla Polski zbiorowiska leśne i pozaleśne – wymienia główne gatunki zwierząt występujące na terenie Polski	– określa funkcje lasów – analizuje rozmieszczenie zbiorowisk roślinnych w Polsce – charakteryzuje piętra roślinne w górach – uzasadnia występowanie monokultury sosny i modrzewia w Polsce – wykazuje potrzebę ochrony gatunkowej roślin oraz tworzenia obszarów o różnych formach ochrony przyrody – wskazuje przykłady osobliwości flory i fauny najbliższej okolicy

Parki narodowe w Polsce	– definiuje pojęcia formy ochrony przyrody, parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe – wyjaśnia znaczenie rozwoju na obszarze Polski różnorodnych form ochrony przyrody	– opisuje rozmieszczenie parków narodowych na mapie Polski – charakteryzuje środowisko przyrodnicze parków narodowych – wskazuje parki narodowe w swoim regionie
2.7. Polskie uzdrowiska		
Polskie uzdrowiska	– definiuje pojęcie uzdrowisko – charakteryzuje rozmieszczenie polskich uzdrowisk w zależności od warunków naturalnych – klasyfikuje uzdrowiska polskie ze względu na położenie w regionach fizycznogeograficznych – klasyfikuje uzdrowiska polskie wg województw	– wymienia przykładowe sposoby leczenia w uzdrowiskach – określa sposób zagospodarowania uzdrowisk – wskazuje przykłady uzdrowisk w najbliższym otoczeniu
2.8.Założenia ogrodowe i parkowe		
Założenia ogrodowe i parkowe	– wymienia cechy charakterystyczne ogrodów francuskich, angielskich i romantycznych – wyróżnia parki wg kryterium miejsca powstania i pełnionych funkcji – charakteryzuje i wskazuje na mapie przykładowe parki miniatur i parki dinozaurów	– rozpoznaje po opisie wybrane polskie założenia ogrodowo-parkowe. – wskazuje założenia ogrodowo-pałacowe unikatowe w skali kraju – uzasadnia celowość pretendowania „Doliny Pałaców i Ogrodów” do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO
2.9. Ogrody botaniczne i zoologiczne		

Ogrody botaniczne i zoologiczne	– definiuje pojęcie ogród zoologiczny, ogród botaniczny, arboretum i alpinarium – wymienia funkcje pełnione przez ogrody botaniczne i zoologiczne – wymienia przykłady ogrodów botanicznych i zoologicznych położonych na terenie Polski	– wskazuje obiekty unikatowe w skali kraju – charakteryzuje wybrane polskie ogrody botaniczne i zoologiczne – wskazuje przykłady ogrodów botanicznych i zoologicznych w swoim regionie
2.10. Punkty widokowe		
Punkty widokowe	– definiuje pojęcie punkt widokowy – klasyfikuje punkty widokowe wg kryterium działalności człowieka, kąta widzenia i lokalizację w układzie przestrzennym	– charakteryzuje wybrane naturalne punkty widokowe – wyszczególnia wybrane antropogeniczne punkty widokowe – wymienia punkty widokowe unikatowe w skali kraju – wskazuje przykłady punktów widokowych zlokalizowanych w najbliższym otoczeniu
2.11.Muzea przyrodnicze, geologiczne i geograficzne		
Muzea przyrodnicze, geologiczne i geograficzne	– wymienia funkcje pełnione przez muzea przyrodnicze, geologiczne i geograficzne – określa przykłady zbiorów gromadzonych w muzeach przyrodniczych, geologicznych i geograficznych – wymienia przykłady muzeów przyrodniczych, geologicznych i geograficznych położonych na terenie Polsk	– charakteryzuje wybrane muzea przyrodnicze, geologiczne i geograficzne – wskazuje przykłady muzeów przyrodniczych, geologicznych i geograficznych zlokalizowanych w najbliższym otoczeniu
Rozdz. 3. Antropogeniczne walory turystyczne Polski		
3.1. Style w architekturze i sztuce		

Style w architekturze i sztuce	– opisuje schemat datowania elementów architektury i sztuki na terenach polskich – charakteryzuje style architektoniczne – wymienia przykłady zabytków w stylach architektonicznych w Polsce – rozróżnia wybrane style architektoniczne	– wyjaśnia wpływ architektury na atrakcyjność turystyczną – rozpoznaje styl architektoniczny na podstawie opisu budowli – określa styl architektoniczny na podstawie konkretnego przykładu w terenie – charakteryzuje wskazany obiekt pod względem architektury
3.2. Zabytki architektury i budownictwa		
Zabytki architektury i budownictwa	– definiuje pojęcia: zabytek, architektura, zabytek architektury – wymienia podstawę prawną zawierającą zasady ochrony zabytków w Polsce – przeprowadza podział zabytków nieruchomych i wskazuje ich przykłady	– klasyfikuje województwa pod względem liczby obiektów wpisanych do rejestru zabytków – wyszukuje przykłady zabytków w najbliższej okolicy
Zamki, pałace, dwory jako przykład walorów turystycznych	– wskazuje przykłady zespołów zamkowych w Polsce – wymienia przykłady zamków, pałaców, dworów i twierdz stanowiących atrakcje turystyczne	– charakteryzuje zespoły zamkowe w Polsce. – rozpoznaje wybrane przykłady zamków, pałaców, dworów i twierdz po opisie – przyporządkowuje zabytki architektury drewnianej miejsce ich występowania – wyszukuje przykłady zamków, pałaców i dworów w najbliższej okolicy
3.3. Muzea i obiekty unikatowe		
Muzea i obiekty unikatowe. Muzea rejestrowane	– definiuje pojęcie muzeum – wymienia funkcje pełnione przez muzea	– przeprowadza analizę historii rozwoju muzealnictwa w Polsce

	– rozróżnia muzea narodowe i regionalne oraz wskazuje ich przykłady	– przyporządkowuje przykłady muzeów rejestrowanych do miejsc ich utworzenia – sporządza listę muzeów rejestrowanych zlokalizowanych w najbliższej okolicy
Muzea biograficzne i izby pamięci	– wymienia główne motywy tworzenia jednostek muzealnych o charakterze biograficznym – wyjaśnia czynniki, od których zależy atrakcyjność turystyczna muzeów biograficznych i izb pamięci	– przyporządkowuje przykłady muzeów biograficznych i izb pamięci miejscom ich utworzenia – charakteryzuje wybrane jednostki muzealne o charakterze biograficznym – wyszukuje przykłady muzeów biograficznych w regionie, w którym mieszka
Atrakcje turystyczne o charakterze archeologicznym	– definiuje pojęcie dziedzictwo archeologiczne – przeprowadza podział archeologicznych atrakcji turystycznych	– rozróżnia pojęcia kurhan, grodzisko – przyporządkowuje przykłady atrakcji turystycznych o charakterze archeologicznym miejscom ich utworzenia – programuje wycieczkę do miejsc o charakterze archeologicznym w swoim regionie
3.4. Muzea etnograficzne, skanseny oraz ośrodki twórczości ludowej		
Regiony etnograficzne Polski	– definiuje pojęcia etnografia, folklor, folk – przeprowadza podział regionów etnograficznych w zależności od ich żywotności i aktywności twórców	– charakteryzuje wybrane elementy sztuki ludowej polskich grup etnicznych – planuje wycieczkę tematyczną pod hasłem Imprezy folklorystyczne w Polsce
Grupy etnograficzne Polski	– wymienia grupy etnograficzne w Polsce. – rozpoznaje po opisie grupy etnograficzne	– charakteryzuje wybrane grupy etnograficzne – wskazuje na mapie regiony zamieszkiwane przez wybrane grupy etniczne

Obiekty etnograficzne ,skanseny oraz ośrodki twórczości ludowej	– definiuje pojęcia: muzeum etnograficzne, skansen – wymienia przykłady walorów turystycznych o charakterze etnograficznym	– przyporządkowuje przykłady atrakcji turystycznych o charakterze etnograficznym miejscom ich utworzenia – klasyfikuje muzea etnograficzne według województw
3.5. Miejsca kultu religijnego		
Obiekty i miejsca kultu religijnego	– określa strukturę wyznaniową w Polsce – wymienia najważniejsze miejsca kultu wybranych religii – podaje przykłady muzeów sztuki sakralnej będących celem wycieczek turystycznych	– wyjaśnia znaczenie miejsc o charakterze sakralnym w rozwoju ruchu turystycznego – klasyfikuje miejsca kultu i miejsca piel-grzymkowe wg kryterium religii – wyszukuje przykłady obiektów i miejsc sakralnych w najbliższej okolicy
3.6. Zabytki działalności gospodarczej i techniki		
Zabytki działalności gospodarczej i techniki	– przyporządkowuje obiekty działalności gospodarczej, techniki i muzea specjalistyczne miejscom ich utworzenia	– wyjaśnia rolę obiektów działalności gospodarczej, techniki i muzeów specjalistycznych w kształtowaniu wielkości ruchu turystycznego – planuje wycieczkę tematyczną pod hasłem Muzea specjalistyczne w moim województwie
3.7. Miejsca i muzea martyrologii oraz pamięci narodowej na ziemiach polskich		
Miejsca i muzea martyrologii oraz pamięci narodowej na ziemiach polskich	– wymienia nadrzędne cele zachowania miejsc o znaczeniu historycznym – wyjaśnia znaczenie miejsc i muzeów martyrologii oraz pamięci narodowej jako walorów turystycznych	– wymienia przykłady miejsc martyrologii oraz pamięci narodowej stanowiących cele wypraw turystycznych – charakteryzuje zbiory wybranego muzeum historycznego
3.8. Cykliczne imprezy kulturalne w Polsce		

Cykliczne imprezy kulturalne w Polsce	– określa rolę wydarzeń i imprez o charakterze kulturalnym w kształtowaniu popytu turystycznego – wymienia przykłady cyklicznych imprez kulturalnych w Polsce	– przyporządkowuje przykłady imprez kulturalnych do miejsc, w których się odbywają – programuje wycieczkę specjalistyczną Szlakiem imprez kulturowych w Polsce – sporządza kalendarz imprez kulturalnych w swoim regionie
3.9. Turystyczne ośrodki Polski		
Turystyczne ośrodki Polski	– wyjaśnia znaczenie ośrodków turystycznych w rozwoju turystyki – rozpoznaje wybrane ośrodki turystyczne Polski, analizując ich opisy – wskazuje na mapie Polski ośrodki turystyczne	– charakteryzuje wybrane ośrodki turystyczne Polski – klasyfikuje miasta - ośrodki turystyczne wg województw
Rozdz. 4. Regiony turystyczne Polski		
Podział Polski na regiony turystyczne	– wyszczególnia regiony turystyczne Polski	– charakteryzuje podział Polski na regiony turystyczne
4.1. Region zachodniopomorski		
Region zachodnio-pomorski. Szczecin i wybrzeże zachodnie	– rozróżnia region zachodniopomorski – zna walory turystyczne Szczecina i wybrzeża zachodniego	– wyznacza zasięg terytorialny regionu zachodnio-pomorskiego – charakteryzuje walory turystyczne Szczecina i okolic – charakteryzuje region zachodniopomorski pod kątem naturalnych i antropogenicznych walorów turystycznych.
Walory wypoczynkowe	– definiuje pojęcie walory wypoczynkowe – identyfikuje walory wypoczynkowe wybrzeża środkowego	– rozpoznaje walory wypoczynkowe wybrzeża środkowego

wybrzeża środkowego		
4.2. Region pomorski		
Region pomorski. Trójmiasto i okolice	– definiuje określenia: region pomorski i Trójmiasto – wymienia walory kulturowe i przyrodnicze Trójmiasta i okolic	– charakteryzuje region pomorski – udziela informacji o walorach kulturalnych i przyrodniczych Trójmiasta i okolic
Ciekawe miejsca wschodniej części regionu pomorskiego	– wymienia ciekawe turystycznie miejsca w regionie pomorskim	– wyszukuje ciekawe turystycznie miejsca we wschodniej części regionu pomorskiego, wykorzystując mapę i przewodniki – porównuje walory ciekawych turystycznie miejsc w regionie pomorskim
Pojezierze Kaszubskie – oferta dla turystów	– identyfikuje Pojezierze Kaszubskie na obszarze regionu pomorskiego – określa ofertę Pojezierza Kaszubskiego dla turystów	– charakteryzuje Pojezierze Kaszubskie pod kątem naturalnych i antropogenicznych walorów turystycznych – opracowuje prezentację na temat walorów turystycznych Pojezierza Kaszubskiego
Pojezierze Drawskie	- wyszczególnia walory naturalne i antropogeniczne Pojezierza Drawskiego	– sporządza program spływu kajakowego szlakami wodnymi Pojezierza Drawskiego
4.3. Region kujawsko-pomorski		
Kujawy – propozycja dla turystów	– zna walory turystyczne Kujaw interesujące dla turystów	– charakteryzuje walory Kujaw pod kątem propozycji dla turystów
4.4. Region wielkopolski		

Walory turystyczne Poznania i okolic	– wymienia walory turystyczne Poznania i okolic	– udziela informacji o walorach turystycznych Poznania i okolic
Pojezierze Wielkopolskie – warunki uprawiania turystyki	– wyszczególnia warunki turystyczne pozwalające na uprawianie turystyki	– charakteryzuje Pojezierze Wielkopolskie pod względem walorów naturalnych i antropogenicznych umożliwiających uprawianie różnych rodzajów turystyki
4.5. Region lubuski		
Ziemia lubuska	- określa walory naturalne i antropogeniczne ziemi lubuskie	– opisuje walory turystyczne ziemi lubuskiej
Obszary chronione w regionie lubuskim	– wymienia obszary chronione w regionie lubuskim	– rozpoznaje obszary chronione w regionie lubuskim
4.6. Region dolnośląski		
Wrocław i okolice	- określa rodzaje walorów turystycznych we Wrocławiu i okolicach	– sporządza program wycieczki miejskiej po Wrocławiu
Zamki i inne perły architektury Dolnego Śląska	– zna zamki i inne obiekty architektury Dolnego Śląska	– opracowuje prezentację na temat zamków oraz innych pereł architektury Dolnego Śląska
Sudety	- walory sprzyjające rozwojowi turystyki w Sudetach	– opracowuje hipsometryczny profil terenu na wybranym sudeckim szlaku
Kotlina Jeleniogórska	– zna atrakcyjność Kotliny Jeleniogórskiej	- programuje wycieczkę rowerową po Kotlinie Jeleniogórskiej
Kotlina Kłodzka i okolice	– rozpoznaje zróżnicowane walory turystyczne Kotliny Kłodzkiej	– udziela informacji na temat Kotliny Kłodzkiej

Chroniona przyroda Dolnego Śląska	– określa formy ochrony przyrody na Dolnym Śląsku, tj. park narodowy, park krajobrazowy, rezerwat	– charakteryzuje Karkonoski Park Narodowy, Park Narodowy Gór Stołowych oraz wybrany park krajobrazowy na Dolnym Śląsku
Podziemne trasy Dolnego Śląska	– wymienia podziemne trasy, budowle Dolnego Śląska	– charakteryzuje wybraną trasę podziemną Dolnego Śląska
4.7. Region opolski		
Walory turystyczne regionu opolskiego	– wymienia ciekawe turystycznie miejsca w regionie opolskim	- sporządza programy wycieczek fakultatywnych dla osób wypoczywających w wybranym gospodarstwie agroturystycznym regionu opolskiego
4.8. Region śląski		
Region śląski – co proponuje odwiedzającym?	– potrafi wymienić propozycje przygotowane dla odwiedzających region śląski	- analizuje specyfikę walorów turystycznych regionu śląskiego
Walory poprzemysłowe Górnego Śląska	– zna walory poprzemysłowe Górnego Śląska	– opracowuje prezentację na temat atrakcji turystycznych Górnego Śląska, ze szczególnym uwzględnieniem walorów poprzemysłowych
4.9. Region warmińsko-mazurski		
Pojezierze Mazurskie i jego walory turystyczne	– wymienia walory naturalne i antropogeniczne na Pojezierzu Mazurskim	– charakteryzuje walory turystyczne Pojezierza Mazurskiego
Walory turystyczne	– potrafi wskazać walory turystyczne Suwalszczyzny	– analizuje przebieg różnych szlaków tury-

Suwalszczyzny		stycznych na terenie Suwalszczyzny, wykorzystując mapy i przewodniki
Walory wypoczynkowe regionu warmińsko-mazurskiego	– wie, jakie walory regionu warmińsko-mazurskiego sprzyjają wypoczynkowi	– opracowuje ofertę programu wczasów turystycznych w wybrane miejsce regionu warmińsko-mazurskiego wraz z wycieczkami fakultatywnymi
4.10. Region podlaski		
Walory turystyczne Podlasia	– zna walory przyrodnicze Podlasia	- programuje kilkudniową imprezę motywacyjną na Podlasiu
Ochrona przyrody na Podlasiu	– potrafi określić obszary chronione na Podlasiu, w szczególności parki narodowe	– przygotowuje propozycje imprez turystycznych dla miłośników przyrody
4.11. Region mazowiecki		
Warszawa i okolice	- określa rodzaje walorów kulturowych Warszawy	– programuje wycieczkę miejską po Warszawie dla różnych grup turystycznych, w tym dla osób niepełnosprawnych
Atrakcyjne miejscowości Mazowsza	– wskazuje atrakcyjne miejscowości Mazowsza	– sporządza mapę Mazowsza z ciekawymi miejscowościami – opracowuje program kilkunastodniowego obozu sportowego na terenie Mazowsza
4.12. Region łódzki		
Walory turystyczne Łodzi i okolic	– wymienia walory turystyczne Łodzi i okolic	– charakteryzuje walory turystyczne Łodzi i okolic, ze szczególnym uwzględnieniem

		obiektów poprzemysłowych Łodzi
4.13. Region świętokrzyski		
Góry Świętokrzyskie	– zna walory naturalne i antropogeniczne Gór Świętokrzyskich	– programuje pieszy rajd szlakami Gór Świętokrzyskich – wykorzystuje mapy i przewodniki turystyczne do opracowania programu imprezy turystyczne
Ziemia Kielecka	- wyszczególnia walory turystyczne Ziemi Kieleckiej	– charakteryzuje walory turystyczne Ziemi Kieleckiej
Ziemia Sandomierska	– określa atrakcyjność Ziemi Sandomierskiej	– udziela informacji o walorach kulturowych i przyrodniczych ziemi sandomierskie
4.14. Region lubelski		
Walory Lublina. Zabytki renesansowe ziemi regionu lubelskiego	– zna walory turystyczne Lublina – wymienia cechy stylu renesansowego w architekturze – wyszczególnia renesansowe obiekty oraz miejscowości słynące z zabudowy renesansowej na terenie regionu lubelskiego	– charakteryzuje walory Lublina i okolic – opisuje renesansowe obiekty regionu lubelskiego
Parki narodowe okolic Lublina	– rozróżnia parki narodowe okolic Lublina – Poleski i Roztoczański	– porównuje bogactwo natury parków narodowych okolic Lublina – Poleskiego i Roztoczańskiego
4.15. Region małopolski		
Wyżyna Krakowsko -Częstochowska	– zna walory naturalne i antropogeniczne Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej	– analizuje przebieg szlaków turystycznych Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej na podstawie map i przewodników

Kraków – dziedzictwo kulturowe	– określa rodzaje walorów kulturowych Krakowa – zna obiekty Krakowa wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO	– sporządza program wycieczki po Krakowie szlakiem najcenniejszych walorów miasta
Małopolskie obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO	– wyszczególnia małopolskie obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO	– charakteryzuje obiekty z Małopolski wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO
Beskid Śląski i Żywiecki	– rozpoznaje zróżnicowane walory turystyczne Beskidu Śląskiego i Żywieckiego	– opracowuje program rajdu pieszego szlakami turystycznymi Beskidu Śląskiego i Żywieckiego przy wykorzystaniu map i przewodników
Podhale	- zna specyfikę walorów turystycznych Podhala	– charakteryzuje walory turystyczne Podhala
Tatry – turystyka górska	– wymienia walory turystyczne Tatr – identyfikuje rodzaje turystyki górskiej	– wskazuje zależność między walorami przyrodniczymi a możliwością uprawiania turystyki górskiej
4.16. Region podkarpacki		
Podkarpacie i ziemia rzeszowska	– zna atrakcyjność turystyczną Podkarpacia i ziemi rzeszowskiej	– sporządza prezentację walorów turystycznych Podkarpacia i ziemi rzeszowskiej
Bieszczady	- rozróżnia walory przyrodnicze i kulturowe Bieszczad	– opracowuje program rajdu konnego bieszczadzkimi szlakami

Drewniana architektura Podkarpacia	– wyszczególnia miejsca z atrakcyjnymi obiektami architektury drewnianej Podkarpacia	– charakteryzuje atrakcyjne obiekty architektury drewnianej Podkarpacia
Parki narodowe Podkarpacia i Karpat	– rozróżnia parki narodowe Podkarpacia i Karpat	– porównuje parki narodowe Podkarpacia i Tatr po względem walorów naturalnych i antropogenicznych
4.17. Miasta – ośrodki turystyczne Polski		
Turystyczne ośrodki Polski	– rozróżnia turystyczne ośrodki Polski	- dokonuje analizy walorów turystycznych ośrodków Polski – programuje wycieczki miejski
4.18. Regiony etnograficzne Polski		
Regiony etnograficzne Polski	– określa regiony etnograficzne w Polsce oraz zwyczaje ich mieszkańców	– porównuje zwyczaje i tradycje mieszkańców różnych regionów etnograficznych Polski – udziela informacji na temat folkloru wybranego regionu etnograficznego Polski
Muzea etnograficzne, skanseny oraz ośrodki twórczości ludowej	– definiuje terminy: muzeum etnograficzne, skansen , ośrodek twórczości ludowej – wyszczególnia muzea etnograficzne, skanseny, ośrodki twórczości ludowe	– wyszukuje informacje dotyczące muzeum etnograficznego, skansenu, ośrodka twórczości ludowej w różnych regionach etnograficznych w Polsce
4.19. Urządzenia turystyczne i paraturystyczne		
Baza podstawowa	– zna pojęcie bazy podstawowej	– charakteryzuje obiekty infrastruktury tworzące bazę podstawową

Baza towarzysząca oraz inne urządzenia i instytucje	– rozumie termin baza towarzysząca – rozpoznaje urządzenia i obiekty turystyczne bazy towarzyszącej	– klasyfikuje urządzenia i obiekty turystyczne składające się na bazę towarzyszącą
4.20. Rozmieszczenie infrastruktury turystycznej w Polsce		
Rozmieszczenie infrastruktury turystycznej w Polsce	- określa rozmieszczenie infrastruktury turystycznej w Polsce	– uzasadnia zależność między specyfiką regionu turystycznego a określonym rodzajem infrastruktury turystycznej – sporządza w formie blokdiagramu mapę Polski przedstawiającą zagospodarowanie turystyczne kraju
4.21. Zagospodarowanie turystyczne polskich uzdrowisk		
Działalność uzdrowiskowa w Polsce	– definiuje podstawowe pojęcia z zakresu balneologii dotyczące metod leczenia uzdrowiskowego	– charakteryzuje działalność uzdrowiskową
Charakterystyka wybranych polskich uzdrowisk	– zna polskie uzdrowiska i ich rozmieszczenie w kraju	– udziela informacji na temat polskich uzdrowisk, udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej
4.22. Szlaki turystyczne Polski		
Szlak Piastowski	- zna przebieg Szlaku Piastowskiego	- charakteryzuje Szlak Piastowski reprezentatywny dla dziedzictwa Piastów
Szlak Orlich Gniazd	– rozumie określenie Orle Gniazda – zna przebieg Szlaku Orlich Gniazd	– analizuje źródła kartograficzne dotyczące szlaku

		– programuje rajd rowerowy Szlakiem Orlich Gniazd
Szlak Cystersów	- wie, które zabytkowe obiekty tworzą Szlak Cystersów	– sporządza opis Szlaku Cystersów.
Szlak Zamków Krzyżackich	– zna lokalizację na Szlaku zamków budowanych w średniowieczu	– analizuje przebieg Szlaku Zamków Krzyżackich na podstawie map i przewodników
Szlak Papieski	- potrafi wskazać na mapie miejsca na Szlaku Papieskim	– charakteryzuje miejsca wpisane w Szlak Papieski
Szlak Tatarski na Podlasiu	– wymienia walory kulturowe Tatarów na Podlasiu składające się na Szlak Tatarski	– opisuje meczety, cmentarze, przejawy kultury tatarskiej na szlaku
Szlak Wielkich Jezior	– zna przebieg Szlaku Wielkich Jezior umożliwiającego uprawianie turystyki wodnej	– analizuje mapę tematyczną – sporządza program spływu kajakowego Szlakiem Wielkich Jezior
Inne szlaki turystyczne w Polsce	– zna inne przykłady tematycznych szlaków turystycznych znanych turystom w Polsce, np. Szlak Romański związany z początkami historii państwa polskiego	– programuje imprezy turystyczne wybranym szlakiem
5. Turystyka a ochrona środowiska		
5.1. Regulacje prawne dotyczące ochrony środowiska		
Regulacje prawne dotyczące ochrony środowiska	– definiuje pojęcia ekologia, ochrona środowiska, sozologia – wskazuje różnice między środowiskiem przyrodniczym, biotycznym i abiotycznym – wymienia główne cele ochrony przyrody – omawia historię ochrony przyrody w Polsce	– analizuje historię ochrony przyrody na świecie – wskazuje dokumenty stanowiące podstawy prawne ochrony przyrody w Polsce – wyjaśnia rolę form ochrony przyrody w turystyce ekologicznej, poznawczej i edukacyjnej

	– charakteryzuje wpływ miejsc i obiektów objętych ochroną na atrakcyjność turystyczną	
5.2. Formy ochrony przyrody a ruch turystyczny		
Formy ochrony przyrody a ruch turystyczny	– wymienia formy ochrony w Polsce wg Ustawy z dnia 16.04.2004 roku o ochronie przyrody – określa główne cele tworzenia form ochrony przyrody w Polsce – podaje przykłady form ochrony przyrody i wskazuje je na mapie – wyszczególnia parki narodowe unikatowe w skali kraju (największy, najstarszy itp.) – wskazuje potrzebę ochrony walorów dydaktycznych, naukowych i turystycznych obszarów chronionych	Wskazuje różnice i podobieństwa między parkiem narodowym, parkiem krajobrazowym a rezerwatem wg Ustawy z dnia 16.04.2004 roku o ochronie przyrody Wymienia przykłady jednostek muzealnych i ośrodków działających na terenie parków narodowych Wyszukuje przykłady form ochrony przyrody w najbliższej okolicy
5.3. Zagrożenia i degradacja walorów środowiska w Polsce		
Zagrożenia i degradacja walorów środowiska w Polsce	– definiuje pojęcia urbanizacja, eutrofizacja, synantropizacja, obszar zagrożenia ekologicznego, obszar klęski ekologicznej – określa przyczyny degradacji środowiska w Polsce i na świecie związane z turystyką – wymienia przykłady przekształcenia krajobrazu, zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb, zmian przyrody ożywionej związane z nadmiernym obciążeniem środowiska przez ruch turystyczny – wymienia i przedstawia na mapie obszary zagrożenia i klęski ekologicznej w Polsce	– argumentuje konieczność minimalizowania skutków negatywnego oddziaływania turystyki na środowisko – sporządza listę zalet wynikających ze stosowania zasad zrównoważonego rozwoju – wymienia formy turystyki przyjazne środowisku – planuje i argumentuje wybór utworzenia nowych obszarów ochrony środowiska – wskazuje propozycje form rekultywacji obszarów klęski ekologicznej
5.4. Formy wyróżnienia i ochrony walorów turystycznych		

Lista Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO	– wymienia polskie obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO – lokalizuje na mapie Polski obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO – wyjaśnia, jakie korzyści stwarza wpis na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO	– charakteryzuje polskie obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO – określa, jakie warunki muszą zostać spełnione, aby obiekt został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO – uzasadnia wybór obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO
Lista Pomników Historii	– wymienia przykłady obiektów wpisanych na Listę Pomników Historii w Polsce – wyjaśnia znaczenie Listy Pomników Historii z punktu widzenia ruchu turystycznego	– argumentuje i określa rangę walorów uznanych jako Pomnik Historii w Polsce
Światowa Lista Rezerwatów Biosfery, Ramsar, Dyplom Europy, Natura 2000	– wyjaśnia główne założenia ochrony obiektów wpisanych na Światową Listę Rezerwatów Biosfery, układu Ramsar, Dyplomu Europy i objętych systemem Natura 2000 – wymienia przykłady obiektów wpisanych na Światową Listę Rezerwatów Biosfery, układu Ramsar, Dyplomu Europy i objętych systemem Natura 2000	– określa, jakie warunki muszą zostać spełnione, aby obiekt został wpisany na Światową Listę Rezerwatów Biosfery, otrzymania Dyplomu Europy i objęcia systemem Natura 2000 – wyjaśnia, jakie korzyści stwarza wpis na Światową Listę Rezerwatów Biosfery, otrzymania Dyplomu Europy i objęcia systemem Natura 2000

https://docplayer.pl/2727698-Geografia-turystyczna.html